УДК 339.9

Мирошниченко А.С. [*]

РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ МЕРКОСУР У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ

Анотація. *Необхідною умовою існування будь-якої держави сучасного світу є використання енергії. Енергетика має надзвичайно важливе значення для економіки та чинить великий вплив на інші галузі, оскільки від неї залежить нормальне їх функціонування. В статті проаналізовано питання співробітництва у сфері енергетики між Україною та країнами латиноамериканського регіону, який набуває все більшого значення на міжнародній арені. Зокрема розглядаються такі країни, як Аргентина, Бразилія, Венесуела, Парагвай та Уругвай, що є постійними членами південноамериканського економічного об`єднання МЕРКОСУР. Окремо наведено порівняльний аналіз ринків електроенергії України та країн МЕРКОСУР та розглянуто проблеми і перспективи поглиблення співпраці.*

Ключові слова: *енергетика, латиноамериканський регіон, співробітництво, МЕРКОСУР, порівняльний аналіз, ринок електроенергії.*

Abstracts. *A necessary condition for the existence of any state of the modern world is an energy consumption. Energy is essential for the economy and has a great impact on other sectors, because it affects their normal functions. The article analyzes the issue of energy cooperation between Ukraine and countries of Latin America region, which has become increasingly*

[*] студентка 4-го курсу, спеціальності міжнародні економічні відносини Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: Стаканов Р.Д. кандидат економічних наук, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відноси Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

important in the international arena. In particular, countries such as Argentina, Brazil, Paraguay and Uruguay, which are permanent members of the South American Common Market MERCOSUR. The comparative analisis of electricity markets of Ukraine and MERCOSUR countries is shown apart, the challenges and prospects of international cooperation and cohesion are examined.

Key words: *energy, Latin America region, cooperation, MERCOSUR, comparative analisis, electricity market.*

Аннотация. *Необходимым условием существования любого государства современного мира есть использование энергии. Энергетика имеет крайне важное значение для экономики и оказывает большое влияние на другие отрасли, поскольку от нее зависит нормальное их функционирование. В статье проанализирован вопрос сотрудничества в сфере энергетики между Украиной и странами латиноамериканского региона, который приобретает все большее значение на международной арене. В частности, рассматриваются такие страны, как Аргентина, Бразилия, Венесуэла, Парагвай и Уругвай, то есть постоянные члени южноамериканского экономического объединения МЕРКОСУР. Отдельно приведен сравнительный анализ ринков электроэнергии Украины и стран МЕРКОСУР, рассмотрено проблемы и перспективы углубления сотрудничества.*

Ключевые слова: *энергетика, латиноамериканский район, сотрудничество, МЕРКОСУР, сравнительный анализ, рынок электроэнергии.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та транснаціоналізації господарського життя значно вплинули на форму та зміст регіональних інтеграційних об'єднань, без яких вже неможливо уявити сучасний світ. На сьогоднішній день, до угод на регіональному рівні, крім лібералізації торгівлі, все частіше включаються питання інвестицій, інфраструктури, соціальної політики, безпеки тощо. Серед них важливу роль відіграє

взаємодія в сфері енергетики, бо практично жоден великий міжнародний економічний форум або зустріч на вищому рівні не залишають без уваги проблему доступу енергозалежних країн до необхідних їм ресурсів. Це питання зачіпає інтереси як нетто-імпортерів енергоносіїв, так і експортерів, і тим більш воно є актуальним в світлі останніх коливань світових цін на вуглеводні, виснаження запасів невідновлюваних ресурсів та пошуку можливостей переходу на альтернативні види палива.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання співробітництва у енергетичній сфері між Україною та країнами МЕРКОСУР у вітчизняній літературі вивчено недостатньо. Тому в процесі роботи над поставленими завданнями, використовувалась інформація з іноземних джерел, тобто, офіційних сайтів науково-дослідних установ країн МЕРКОСУР, опрацьовувались роботи спеціалістів галузі, таких як, О.Білорус, І.Бураківський, А.Гальчинський, Н.Емантес, Р.Бертеро, Х.Онті, Д.Мансійя.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на те, що Україна співпрацює з країнами МЕРКОСУР тривалий час, у вітчизняній літературі поки що відсутній порівняльний аналіз виробничого потенціалу ринків енергетики України з країнами МЕРКОСУР та не висвітлено результатів енергетичного співробітництва між цими країнами.

Формулювання цілей статті. В статті висвітлено основні принципи існування союзу МЕРКОСУР, оцінено енергетичну складову економічної інтеграції цього об`єднання; проаналізовано ринки енергетики України та країн МЕРКОСУР, визначено подібне та відмінне; з`ясовано корисність латиноамериканського досвіду для України у реформуванні ринків електроенергії, природного газу і нафти. Зроблено висновки про фактичний стан співпраці між країнами та визначено перспективні напрями поглиблення співробітництва у сфері енергетики.

Надійне, стабільне, достатнє, економічно ефективне, екологічно прийнятне забезпечення енергетичними ресурсами економіки країни є

запорукою її енергетичної безпеки, а отже сталого розвитку. Відтак, пошук нових можливостей виробництва енергії, модернізація та вдосконалення наявної енергетичної інфраструктури, поглиблення співпраці між країнами, обмін досвідом та інтегрування до світових енергетичних ринків зумовлюють актуальність теми, яка вивчається в роботі. Для дослідження обрано латиноамериканський регіон, який набуває все більшого значення на міжнародній арені. Зокрема розглядаються такі країни як Аргентина, Бразилія, Венесуела, Парагвай та Уругвай, що є постійними членами південнно-американського економічного об`єданання МЕРКОСУР, найбільшого економічного союз держав у Латинській Америці. Це територія понад 15 млн км^2 з населенням 295 млн чол., сумарним ВВП близько 4,5 трлн дол. і експортом 628 млрд дол. (на 2014 р.) За своїм економічним потенціалом і значенням у світовій економіці цей союз поступається тільки ЄС, НАФТА і АСЕАН. Кожна з країн МЕРКОСУР є торговельним партнером України. Однак їх сукупна частка в структурі зовнішньої торгівлі України не є значною та на 2014 рік склала:

- 1,1% вартості імпортних операцій України, що становить 694,5 млн дол. США (Бразилія – 205,2 млн дол, Аргентина – 45,3 млн дол., Уругвай – 2,8 млн дол., Парагвай –336 тис. дол., Венесуела – 105 тис. дол., Болівії – 1,3 млн дол.).
- 0,8% вартості експортних операцій, що складає 516,2 млн дол. США (Бразилія – 90,8 млн дол, Венесуела – 22,7 млн дол, Аргентина – 7,3 млн дол, Парагвай – 5,2 млн дол, Уругвай – 147 тис. дол., Болівія – 659 тис.дол.)[4].

Основою успіху блоку МЕРКОСУР у сфері енергетики була та залишається їх взаємодоповнюваність. Однак ще до середини 80-х років взаємодія майбутніх учасників МЕРКОСУР в енергетичній галузі була вкрай незначною. Переважали тенденції автаркії, що спричинялось суперництвом між Бразилією та Аргентиною, які прагнули до економічного лідерства в регіоні. Ідея зближення енергетичного та

нафтогазового ринків регіону, що мала на меті формування у майбутньому єдиної енергосистеми блоку, стала набирати силу лише в другій половині 80-х років [11]. Фундаментальну базу інтеграційного процесу заклало створення в 1991 році союзу МЕРКОСУР, яке переорієнтувало поставки енергоресурсів всередину блоку, а також сприяло об'єднанню енергетичної інфраструктури країн-учасниць. На 2012 рік, після офіційного приєднання Венесуели, на території країн-учасниць і асоційованих членів концентрується понад 90% енергоресурсів країн Латинської Америки [10].

Відомо, що потенціал ринку визначається обсягом виробленої енергії. На рис. 1 зображено рейтинг країн за обсягом виробленої електроенергії. За світовими показниками Бразилія входить в десятку лідерів. Сукупний обсяг в цій країні за 2014 рік склав 589,2 ГВт·год. Серед країн, які вивчаються у роботі, наступний щабель займає Україна з сукупним виробництвом електроенергії 195,1 ГВт·год за підсумками 2014 року [14]. Оцінюючи потужність енергетичного ринку Аргентини та Венесуели, варто зазначити, що різниця у підсумкових значеннях виробленої енергії є незначною. В свою чергу, це сприяє посиленню конкуренції у регіоні та покращенню умов на ринку. Серед країн МЕРКОСУР Парагвай та Уругвай не вважаються ключовими за показниками виробленої енергії. Однак існуючі обсяги ресурсів повністю задовольняють потреби цих країн.

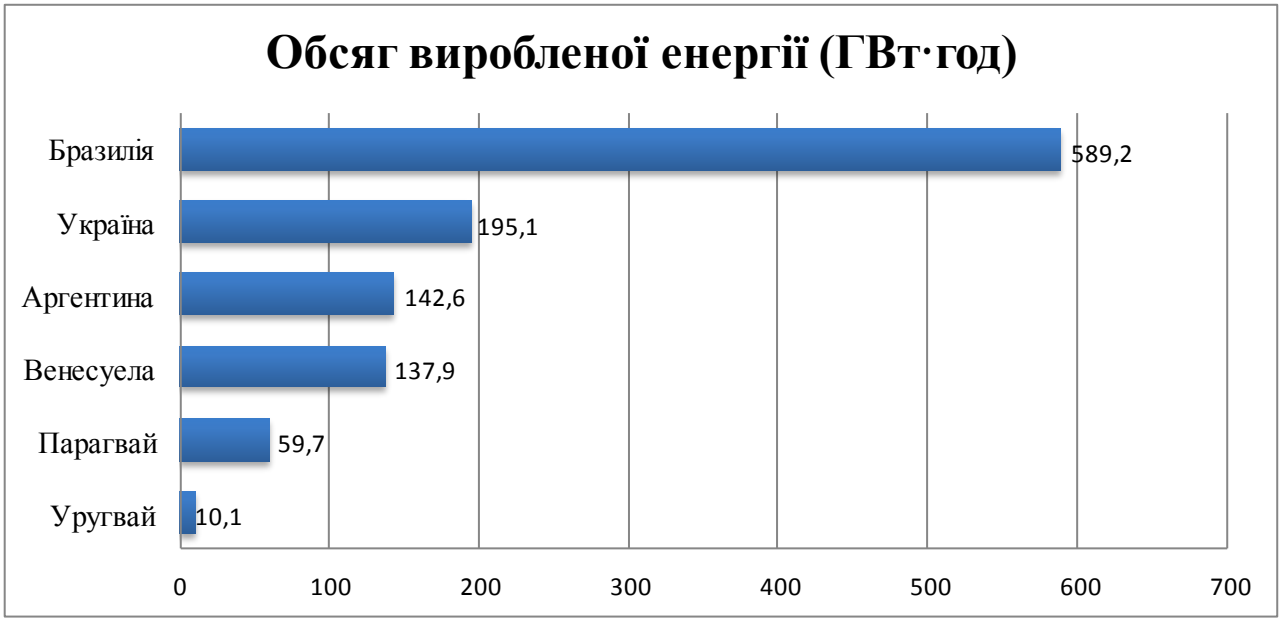

Рис. 1 Сукупний обсяг виробленої електроенергії в країнах за 2014 р.

Джерело: офіційні дані [5], [9], [10], [14], власні розрахунки.

У свою чергу, енергетичний сектор України та країн МЕРКОСУР має спільні та відмінні риси. Спільними є сировинна залежність країн, стан розвитку ринку та поступове формування конкурентного середовища на ньому. Відмінності полягають у різній забезпеченості енергоресурсами, у політиці розвитку, міжнародному положенні та інвестиційній привабливості країн. Варто зазначити, що співпраця в енергетичному секторі в рамках відносин України та країн МЕРКОСУР поки що є малопродуктивною, однак, досить перспективною. Тому доцільно охарактеризувати стан співробітництва, користуючись даними офіційних джерел та власними розрахунками (рис.2).

Рис. 2 Частка двосторонніх проектів України з країнами МЕРКОСУР.

Джерело: офіційні дані [1], [4], [5], [7], власні розрахунки.

Найактивнішим партнером на даний час виступає *Бразилія*, завдяки високому рівню забезпеченості енергоресурсами та розвиненій інфраструктурі. Спільні проекти, в основному, передбачають співробітництво у сфері конструкторських та виробничих технологій малих і середніх гідроелектростанцій й у виробництві конструкцій для потреб енергетики в цілому. Важливим напрямом є поглиблення співпраці у сфері біоенергетики з використанням бразильського досвіду [6].

Відносини *Україна – Аргентина* в енергетичному секторі базуються в основному на проектах, які були укладені ще за часів СРСР. Наприклад, ТОВ «Турбоатом» є постійним постачальником необхідного обладнання на аргентинські АЕС, ГЕС та ТЕС. Спільно реалізується реконструкція та модернізація електростанцій, ліній електропередач, газопроводів та інших енергетичних об'єктів [1]. Крім того, важливим моментом є сприяння Аргентини у забезпеченні життєдіяльності української антарктичної станції «Академік Вернадський». Завдяки енергоресурсам, які виявлено на континенті Аргентина, як потенційний їх власник, зацікавлена в спільних дослідженнях території.

Двостороннє співробітництво *України з Венесуелою* є досить обмеженим та носить декларативний характер. Проекти базуються на обміні технічною та інженерною інформацією в нафтовій, газовій та нафтопереробній галузях. Відома незначна кількість проектів, у яких Україна виступає в якості транзитера енергоресурсів, зокрема до Білорусії, Росії та ЄС. Пряму співпрацю з Україною стримує російський контроль енергетичного сектору.

Великий потенціал представляють *українсько-парагвайські* відносини. Парагвай можна вважати найбільш вигідним партнером серед країн-учасниць блоку, завдяки існуючому режиму оподаткуванню та умовам залучення іноземних інвестицій. Через Парагвай Україна може просувати свою продукцію на спільний енергетичний ринок об`єднання МЕРКОСУР за найвигіднішими умовами. Мова йде про «Закон Макіла», відповідно до якого капітали, при їх ввезенні на територію країни для створення підприємств (у тому числі спільних), не оподатковуються, а виготовлена на цих підприємствах продукція, підлягає обов’язковому експорту та оподатковується лише на рівні 1% від її доданої вартості [2].

Українсько-уругвайське співробітництво не є масштабним, носить доволі кон`юктурний характер. Зважаючи на прагнення Уругваю досягти

енергетичної незалежності за рахунок використання альтернативної енергії, Україні бажано вивчити уругвайський досвід у цьому питанні [7].

Регіон країн МЕРКОСУР дуже перспективний, однак, майже повністю знаходиться під контролем Російської Федерації. Тому важко будувати відносини з цими державами, особливо в даний період. У перспективі – Україні необхідно поглиблювати співробітництво і використати досвід реформування та організації енергетичного ринку.

У міру того, як Азія і Латинська Америка постають як нові, перспективні полюса світової політики, питання присутності України на зростаючих ринках – це багато в чому питання її присутності у міжнародних відносинах як таких. По-перше, найціннішим для України буде співпраця з Бразилією та Аргентиною у сфері біоенергетики, бо в цих країнах з кожним роком все активніше зростає виробництво біопалива. В Україні використання біомаси для виробництва електроенергії складає 0,7% енергетичного балансу. Зважаючи на реальний потенціал країни, це альтернативне джерело могло б забезпечити до 30 млн тонн умовного палива на рік, що складає 18% споживаної енергії. Заважають розвитку енергетики, в основному, економічні причини, зокрема, субсидування державою цін на блакитне паливо та відсутність «зелених» тарифів на електричну енергію, отриману з біогазу та твердих побутових відходів. У цьому випадку, важливим стане іноземний досвід та залучення численних проектів, які були успішно втілені в латиноамериканських країнах. Адже в України наявний потенціал біомаси як рослинного, так і тваринного походження, тому є можливість заробляти на цьому гроші, одночасно покращуючи стан навколишнього середовища, зменшуючи енергетичну залежність та підвищуючи власну енергетичну безпеку. Використання потенціалу біоенергетики в Україні дозволить до 2020 року заміщувати близько 6 млрд.м^3 газу щороку, а також знизити викиди парникових газів майже на 11 млн. т на рік [5].

Крім біоенергетики, важливою є атомна енергетика. В цьому секторі, зі свого боку, Україна може стати корисною. Відомо, що за виробництвом електроенергії на АЕС України входить у сімку, а за обсягом отриманої електроенергії – в п'ятірку світових лідерів. Таким чином, перспективними є як проекти модернізації та розширення вже існуючих АЕС у Бразилії й Аргентині, так і побудова нових АЕС. Зокрема це стосується Венесуели та Болівії. Однак, Венесуела вже заключила контракт з Росією на побудову першої АЕС, а ось Болівія тільки готується приєднуватися до групи країн, які використовують атомну енергетику. Тому з цією країною шанси України розвивати енергетичне співробітництво вищі. Варто зазначити, що можливості української сторони співпрацювати з країнами МЕРКОСУР стримуються експансією Росії в цьому регіоні.

Важливим у економічному та екологічному плані стане запозичення латиноамериканського досвіду у спорудженні заводів для утилізації відходів рослинництва і тваринництва. Найбільш потужні заводи знаходяться в Уругваї та Аргентині, де вартість переробки покривається за рахунок вартості виробленої енергії за допомогою цих відходів. За оцінками спеціалістів така система поглинає до 80 % сміття країни, а решта – підлягає вторинній переробці, що є надзвичайно вигідно [13].

На сьогоднішній день, спільною рисою для всіх країни МЕРКОСУР є потужний ринок гідроенергетики. В України, частка виробництва електроенергії на ГЕС складає всього 12 %, в той час як середній показник по країнам МЕРКОСУР – понад 65 %. Збільшення використання цього відновлюваного джерела енергії є для України можливістю зменшити свою залежність від імпорту вуглеводнів. Враховуючи те, що Україна володіє хорошим гідроресурсним потенціалом, перспективно розвивати співробітництва у цьому напрямі. У період до 2020 р передбачається ввести в експлуатацію споруджувані Дністровську і Ташлицьку ГАЕС, почати будівництво Канівської ГАЕС; завершити реконструкцію всіх ГЕС Дніпровського каскаду; ввести ГЕС загальною потужністю 0,5 млн. кВт на

верхньому Дністрі та на р. Тиса, розгорнути будівництво малих ГЕС. Для успішного втілення цих проектів необхідно залучитись технічною та фінансовою підтримкою іноземної сторони [5]. На мою думку, кожна з країн МЕРКОСУР стала б хорошим прикладом та партнером у досягненні цього.

Реалізація планів економічного співробітництва між Україною та країнами МЕРКОСУР характеризується відсутністю принципових протиріч, які б заважали розбудові двосторонніх торговельно-економічних відносин між нашими державами, але існує низка проблем, які певним чином впливають на розвиток відносин у сфері двостороннього економічного співробітництва.

- Низька інтенсивність політичних відносин між Україною та країнами МЕРКОСУР, яка характеризується, із об'єктивних (тривалі внутрішньополітичні конфлікти) та суб'єктивних причин (російський контроль всіх сегментів латиноамериканського ринку, намаганням РФ витіснити та не допускати конкурентів у цей регіон).
- Між Україною та більшістю країн МЕРКОСУР обмежена співпраця в інвестиційній сфері. Це зумовлено відсутністю відповідних Угод між нашими країнами про взаємний захист інвестицій тощо. Крім того, подальший розвиток співробітництва до певної міри стримується через наявність у нашої держави фінансових лімітів.
- Вкрай тривала та складна зовнішньополітична та зовнішньоекономічна ситуація в Україні пов'язана з подіями 2014 року. В умовах російської інтервенції збільшується ризик витіснення значної частки української продукції та знижується конкурентоспроможність України на перспективному латиноамериканському ринку.

Використовуючи вигідне положення України, як країни-транзитера, Уряд України має опрацювати комплекс заходів політичного, економічного та науково-технологічного характеру, спрямованих на практичне постачання в Україну енергоресурсів з країн МЕРКОСУР.

Нинішня нестабільна ситуація, що спричинена кризою на нафтовому ринку, не повинна гальмувати роботу над проектами енерготранспортних коридорів з латиноамериканського регіону до України.

Серед стратегічних завдань розвитку національної економіки України та зміцнення основ її економічного зростання має бути проведення глибоких якісних перетворень в енергетичному секторі економіки. На шляху цих перетворень одним із невідкладних завдань є вдосконалення енергетичних ринків України та запровадження, відповідно до світової практики, ефективних механізмів їхнього державного регулювання. Його недосконаліть в енергетичній сфері зумовило те, що й досі внутрішні ринки енергоресурсів України (крім, з певними застереженнями, ринку нафтопродуктів і ринку послуг з постачання електроенергії) не є конкурентними, оскільки на жодному з них не забезпечується вільний вибір контрагентів, а дія ринкових механізмів ціноутворення практично нівелюється частим централізовано-адміністративним втручанням. Тому доцільним буде використання досвіду реформ енергетичних ринків країн МЕРКОСУР, зокрема, Аргентини та Парагваю.

В інтересах нашої держави необхідно офіційно встановити контакти на рівні МЕРКОСУР-Україна. Комплекс питань можливої співпраці з цим економічним об'єднанням на першому етапі міг би включати:

- Надання преференційного режиму українським експортерам на ринках країн МЕРКОСУР шляхом укладення відповідної угоди між нашою державою та цим південно-американським економічним блоком.
- Сприяння експансії українських технологій, ноу-хау, налагодження двосторонньої промислової кооперації на території країн-членів угруповання, в тому числі, шляхом створення спільних підприємств, продукція яких мала б попит на всьому просторі МЕРКОСУР .

Висновки. Згідно з викладеною інформацією, всі країни, що вивчаються у роботі, мають хороший енергетичний потенціал. Крім того, база для співробітництва вже закладена. За час двосторонньої співпраці найбільше проектів було укладено та успішно реалізовано з Бразилією. Відносини з Аргентиною та Уругваєм мають історичну основу та базуються на проектах укладених ще за часів СРСР. З Венесуелою пряме співробітництво обмежується експансією Росії на венесуельському ринку, однак прослідковується участь України в проектах у якості транзитера. Парагвай – наймолодший, проте, найбільш вигідний партнер серед країн-учасниць об'єднання завдяки його політиці оподаткування.

Варто зазначити, що:

1. На енергетичному ринку країн МЕРКОСУР Україні доводиться конкурувати з провідними європейськими та азійськими країнами, що вимагає планомірної діяльності і координації зусиль між Кабінетом міністрів України та окремими державними та приватними енергетичними компаніями. Україна має хорошу базу для втілення масштабних економічних проектів з країнами МЕРКОСУР. Насамперед, Україна могла б взяти активну участь у будівництві нових об'єктів енергетичної інфраструктури.

2. У країнах МЕРКОСУР діють потужні транснаціональні енергетичні компанії і консорціуми, які володіють не лише сучасними технологіями, але й значними капіталами. За невеликим винятком, українські нафтогазові компанії, такими капіталами не володіють, але, як правило, мають кваліфікований персонал і цілком сучасні технології. У цій ситуації, щоб закріпитися на енергетичному ринку країн МЕРКОСУР, українським компаніям бажано вступати в консорціуми з компаніями провідних країн Європи, США, Китаю та інших країн.

3. Більшість підписаних двосторонніх документів між Україною та постійними членами МЕРКОСУР (Аргентина, Бразилія, Венесуела, Парагвай, Уругвай) мають переважно декларативний характер і не

завершуються укладанням контрактів. Серед причин відсутності переходу від намірів до реальних дій можна назвати наступні: відсутність регулярної і постійної взаємодії з партнерами; нестабільний фінансовий стан більшості українських державних та приватних компаній; часта зміна керівників відповідних українських міністерств і компаній та, як результат, відсутність спадковості у їх діяльності; відсутність постійної та достатньої фінансової, інформаційної і дипломатичної підтримки українських компаній з боку держави.

Отже, у науково-технічному співробітництві України з країнами МЕРКОСУР в енергетичній сфері є перспективним:

– обмін технічною та інженерною інформацією, передача технологій (нафтова, газова та нафтопереробна промисловості);

– співробітництво у сфері конструкторських робіт на малих та середніх гідроелектростанцій, також у виробництві конструкцій для потреб енергетики в цілому;

– реконструкція та модернізація електростанцій, ліній електропередач, газопроводів та інших енергетичних об'єктів;

– участь у реалізації проектів розвитку теплових електростанцій;

– інженерне проектування електростанцій та використання внутрішніх виробничих потужностей при виконанні проектів;

– налагодження співробітництва у виробництві в країнах МЕРКОСУР основного обладнання для гідро- та теплоелектростанцій.

Список використаних джерел

1. Відносини Аргентина – Україна [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://celaforum.nuevamayoria.com/DATA/es/noticia.040428.php

2. Закон Макіла в Парагваї [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.smileplanet.ru/paraguay/

3. Звіт ОПЕК [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.opec.org/opec_web/en/publications/340.html.

4. Зовнішньоекономічна діяльнісь України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/zed.htm

5. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Статистичні дані [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/category;jsessionid=60A24261BFEA2CAC50F0AC352CCF913C?cat_id=35081/.

6. Співпраця України та Бразилії у сфері біоенергетики [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pelleta.com.ua/ukraina-i-braziliya-dogovorilis-dejstvovat-soobshh-o17743.html

7. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Уругваєм [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://argentina.mfa.gov.ua/ua/ukraine-uruguay/trade

8. Administración Nacional de Usinas y Trasmisiones Eléctricas (DNE) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.dne.gub.uy/

9. Banco Interamericano de Desarrollo - BID «Integración energética en el Mercosur ampliado» 2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.iadb.org/intal/intalcdi/PE/2008/01702.pdf

10. Global Data Report [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.globaldata.com/(дата доступу 23 січня 2015).

11. Honty, Gerardo. «La integración energética en transición. América Latina en Movimiento». [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://alainet.org/active/49257

12. Operador Nacional do Sistema Elétrico [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ons.org.br/home/

13. Secretaría de la energía de Argentina [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.se.gob.ar.

14. The world factbook publications. South America. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/wfbExt/region_soa.html